

Creatieve financiële structuur voor innovatief project

Dit is één van de projecten waar het Nationaal Groenfonds bij betrokken is. Kijk op nationaleegroenfonds.nl voor meer inspirerende voorbeelden.

Het Markermeer in conditie krijgen. Dat is het doel van het aanleggen van eilanden, gemaakt van zand, slib en klei afkomstig uit datzelfde water. Een innovatief en uitdagend project, waar internationaal de ogen op zijn gericht. Nationaal Groenfonds zorgt voor de financiële structuur van het samenwerkingsverband, waarin zowel private als publieke organisaties actief zijn.

“Het Markermeer is een van de slechtst functionerende natuurgebieden van Nederland”, zegt Roel Posthoorn, projectdirecteur uitvoeringsorganisatie Marker Wadden. “Er zit veel slib in het meer en daardoor groeien er weinig zoetwater mosselen en waterplanten. Dat is dus een minimale voedingsbodem voor vissen en vissen zijn juist weer nodig voor de instandhouding van vogels. Van sommige soorten flora en fauna in dit gebied is nog maar 5 procent over. Om het tij te keren leggen we de Marker Wadden aan.”

Financiële structuur

Het aanleggen van de Marker Wadden is een initiatief van Natuurmonumenten. De eerste 5 eilanden vragen om een investering van 75 miljoen. De eerste 50 miljoen is bijeengebracht door Natuurmonumenten, het Droom-

fonds van de Postcode Loterij, het ministerie van Economische Zaken, het ministerie van Infrastructuur en Milieu en Provincie Flevoland. Dit was genoeg om het project te starten en het eerste eiland te bouwen.

Een hoop geld, afkomstig van zowel private als publieke organisaties. “Daar wilden we, vanzelfsprekend, zorgvuldig en transparant mee omgaan”, zegt Ar den Boer van Rijkswaterstaat. Hij is aan het project verbonden vanuit de functie manager projectbeheersing. “Niet al het geld was direct nodig. We moesten dus iets regelen voor het beheren van het vermogen, de budgetten en de geldstromen. De oplossing vonden we bij Nationaal Groenfonds. Zij bedachten een bancaire rekening courant systeem waarop alle betrokkenen kunnen inloggen en zien wat er

wordt bij- en afgeschreven. Echter, de individuele betrokkenen kunnen zelf geen transacties doen. Voor het doen van een transactie zijn meerdere handtekeningen vereist. Zo houden we alles veilig en transparant. Ideaal, want zo kunnen de diverse partijen samen optrekken in dit project, zonder financiële rompslomp.”

Advies omtrent natuurcompensatie

“Behalve het aanbieden van een transparant rekening courant systeem, adviseren we vanuit Nationaal Groenfonds ook graag. Bijvoorbeeld over financiële kansen rondom groene plannen”, zegt Pieter Baars, strategisch adviseur bij Nationaal Groenfonds. “Een idee voor de toekomst, waarover we nu ook al in gesprek zijn met de initiatiefnemers van Marker Wadden, is om het in te zetten als natuurcompensatieproject voor

>>>

bedrijven. Sommige bedrijven willen de belasting van het milieu compenseren met een investering in de natuur. De Marker Wadden heeft een groeiambitie en kan zodoende nog lange tijd extra financiering gebruiken. Samen kijken we wat de mogelijkheden zijn en hoe we dit efficiënt kunnen regelen.”

Interventie

Wat vooraf ging... Een interventie in het Markermeer was nodig, volgens Natuurmonumenten. Met die interventie wordt ingespeeld op vier zaken: de gebrekkige natuurkwaliteit, de gebrekkige waterkwaliteit oftewel het slib, de verbinding tussen mens en natuur en ruimte voor (technische) innovatie. De oplossing is gevonden in het aanleggen van waddeneilanden in het Markermeer: Marker Wadden. “Voor de aanleg van de wadden gebruiken we zand, slib en klei uit het meer. Daarmee lossen we het teveel aan slib op. De eilanden krijgen groene beplanting, waar het fijn leven is voor dieren, én rietoevers, waar jonge visjes goed gedijen.

Zo pakken we de natuur- en waterkwaliteit aan”, legt Posthoorn uit. Voor de verbinding met omwonenden, het derde doel van de interventie, worden op één van de eilanden wandelpaden, een bezoekerscentrum en een strandje aangelegd. Het vierde en tevens laatste doel van de interventie - innovatie voor natuur - klinkt door in het gehele project: nog niet eerder werden eilanden gecreëerd met als hoofdbestanddelen slib en klei.

Droom

De droom die Natuurmonumenten voor ogen heeft, is om in het gebied van 10.000 hectare ongeveer 20 eilanden en zandbanken aan te leggen. Momenteel wordt gewerkt aan de eerste fase, van 5 eilanden, die in 2020 worden opgeleverd.

In het najaar van 2016 is het eerste eiland in de basis al zichtbaar. “De eerste grote stern, een zeevogel met een

‘Marker Wadden als voorbeeld voor andere gebieden die verzanden of dichtslibben’

zwarte kuif, is al signaleerd. Over vijf jaar is dit groen gebied, compleet met moerasplanten, riet en biezen. Bijzonder is de plant moerasandijvie, die je al van honderden meters herkent aan zijn felgele, pluizige zaad”, zegt Posthoorn. Het eiland ligt nu nog een halve meter hoger dan uiteindelijk de bedoeling is. “Dat is bewust gedaan”, zegt Posthoorn, “omdat de eilanden volgens onze rekenmodellen in de loop der jaren zullen zakken. Ons motto met betrekking tot de Marker Wadden is dan ook: ‘hard werken op hoog tempo’, maar tegelijkertijd ‘de tijd zal het leren’”.

Visitekaartje en leerschool

Eenzijds kan het ‘pionieren’ worden

gezien als risicofactor, anderzijds brengt de innovatieve aanpak kansen met zich mee. “Aannemende partijen doen graag mee in dit project, ondanks dat het budget relatief gezien niet gigantisch is. De Marker Wadden worden namelijk een visitekaartje. Het is echt een voorbeeld voor andere gebieden die verzanden of dichtslibben én een leerschool”, zegt Posthoorn. “Daarom konden wij als opdrachtgever onze wensen plus het beschikbare budget bekendmaken om vervolgens af te wachten wie het beste plan zou maken. Boskalis doet nu de bouw. Zo zijn er meer partijen die zich willen inspannen voor dit project. Een aantal universiteiten zoals die van Wageningen, Groningen, Nijmegen en Amsterdam gaan een actieve rol spelen bij onderzoek en monitoring.”

Nationaal Groenfonds

Nationaal Groenfonds zich in voor een groener Nederland met diensten op het gebied van financiering, draagvlak, advies en financieel beheer. Het Groenfonds ontwikkelt innovatieve financiële instrumenten en slaat een brug tussen publieke en private middelen. De unieke combinatie van kennis over groen en geld versnelt projecten, verbindt partijen en biedt inzichten die rendement opleveren voor de groene leefomgeving in de breedste zin van het woord: natuur, landschap, lucht, water, biodiversiteit en beleving.